

=III BOLIGBYGGERI

At skabe boliger til fremtidens boformer



Smukke boliger til individet og fællesskabet

FRIIS & MOLTKE Architects er vokset ud af en tradition for at tegne boliger. Gennem tegnestuens første mange år var udvikling af boliger eksistensgrundlaget. De mere end 150 enfamiliehuse som tegnestuen opførte i slutningen af 1950'erne, kombineret med ikoniske boligprojekter i årene efter, fortæller, hvor meget boligen har betydet for tegnestuens virke.

Det var igennem opførelsen af boligprojekterne, at tegnestuen lærte og forfinede det håndværk, det er at skabe funktionelle boliger med rumligt overskud. Og det var i de samme år man lærte, at det var i samspillet med bygherren 'at inspirationen opstår, at gnister tændes og tingene udvikles', som Knud Friis en gang har udtrykt det. I disse projekter blev planløsninger, rumligheder, kontakten til naturen og materialerne afprøvet i et moderne udtryk. Tegnestuens arbejder er så ikoniske, at de er en af grundpillerne i det, der bliver kaldt "Den sidste guldalder i dansk arkitektur".

I dag videreføres denne viden og passion for den gode bolig i tegnestuens arbejder. Vi udvikler fremtidens boliger og boformer, gennem forståelse for de kommende beboere, stedets kvaliteter og arkitekturens virkemidler.



// Vi søger det enkle - ikke prale med form og facader, men lade husene gro indefra og lade formen og facaderne være resultatet, ikke forudsætningen

- KNUD FRIIS



Knud Friis` Hus i Brabrand, 1958

Huset blev i 2008 fredet af Kulturstyrelsen og i 2011 erhvervet af Realdania By & Byg.



Vi skaber stemningsfulde og tidløse hjem

Rammerne hvori livet leves, er afgørende for det gode liv. Alle kender særligt vellykkede bebyggelser eller boliger. Steder og hjem, der opleves som særligt kvalitetsfyldte, og som man kan blive ved med at opsøge, fordi de har en egenart, indrammer udsigten på en særlig måde eller sammensætter materialer på en ny og vellykket måde.

Vi har en lang tradition for at skabe boliger der er stemningsfulde og tidløse. Vi ved at vi gennem velgennemtænkt arkitektur kan understøtte og skabe rammerne om det gode liv – og skabe præcis den bolig, som beboerne efterspørger.

Boligen skal give mulighed for at leve et privat liv og på samme tid anvise de bedste vilkår for at skabe relationer. Det er i dette spændingsfelt mellem det private og det offentlige en tryk og god bolig bliver til. Hvor der er taget hensyn til, at man har steder hvor man kan være helt sig selv, steder i overgangen mellem det private og det offentlige, hvor man kan betragte livet fra. Og endelige steder, hvor man kan opsøge andre og være del af et fællesskab.



Rammerne om 'det gode liv' beror på et højt niveau af trykthed og tillid med gode sociale relationer og muligheder for personlig udfoldelse (Diagram baseret på Maslows Pyramide)

Klyngeboliger ved Bækken
Husets hjerte forbinder ude og inde. Boligerne er placeret i 11 klynger og integreret i landskabet, så de styrker følelsen af at bo i naturen. Den enkelte klynge tilgodeser de mange nye familiemønstre med forskellige boligtyper og skaber rum og muligheder for fællesskaber på tværs af boligerne.



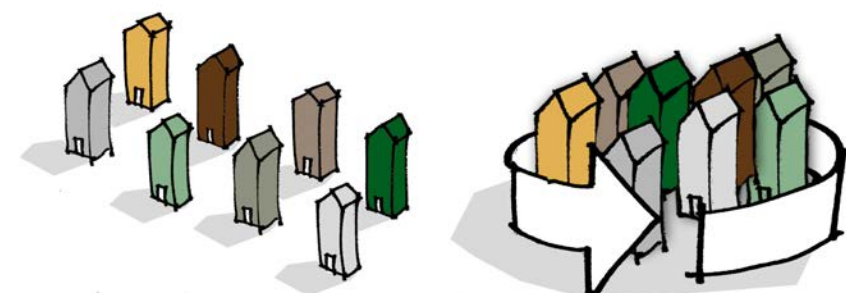
// Jeg holder af hverdagen, mest af alt holder jeg af hverdagen
DAN TURRELL

Vi bor i huse men lever bedst i fællesskaber

Vores livs- og familiemønstre forandrer sig mens hovedparten af boligudbuddet er baseret på fortidens idealer. Vi bliver flere indbyggere, flere singler, flere sammenbragte familier og flere seniorer. Det medfører et behov for flere og nye boligtyper, og andre faciliteter at samles om.

Med øget fokus på bæredygtighed, er vi nødsaget til at se ud over den enkelte bolig og dens nære omgivelser, men også inddrage kvarteret og byen. Hvordan kan vi bygge boliger, så de bæredygtigt bidrager til byens liv?

Trods mennesker tæt omkring os, og et samfund med et stærkt socialt sikkerhedsnet, er fællesskab ingen selvfølge. Mennesker kan både leve og dø i ensomhed midt i byen. Fællesskaber giver os ikke blot gode sociale muligheder, det er også sund fornuft at deles om opgaverne, glæderne og samtidig begrænse ressourceforbruget. Fællesskaber er på én gang forpligtende og berigende, og bør nøje afstemmes med forventningerne hos de kommende beboere.



Diagrammet viser differentierede klynger, der samles af en omfavnende bygningskrop og danner ét hus, der favner et fællesskab for de mange forskellige beboere og brugere.



Generationernes Hus

Visionen med Generationernes Hus har været at skabe et hus baseret på fællesskab og mangfoldighed - et sted hvor man som beboer og besøgende mødes på tværs af generationer.



// Mødet mellem forskellige generationer bibringer livskvalitet for alle

// Bofællesskaber
bliver en mere og mere
populær boform.
Antallet af husstande
med mere end én
familie er steget med 20
procent siden 2007



 **120 Boliger på Bertram Knudsensvej**
Udformningen af projektet tager sit udgangspunkt i
hverdagslivet – i det enkelte hus, det private.
Med ønsket om at skabe de bedste vilkår for opbygning
og vedligeholdelse af relationer mellem beboerne, men
samtidig også åbnet mulighed for, at de, som ønsker
det, kan leve et privat liv uden påtvungne fællesskaber.

Et godt hjem hviler på et stærkt koncept

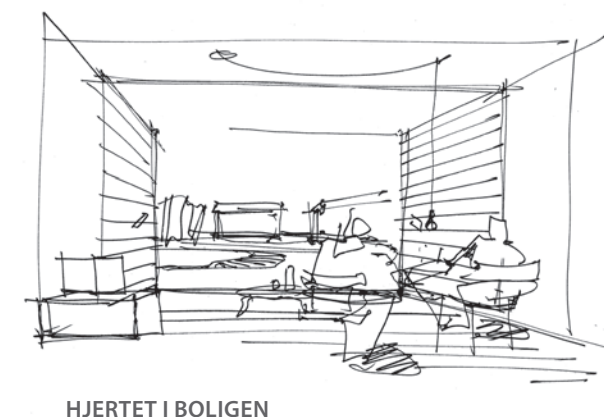
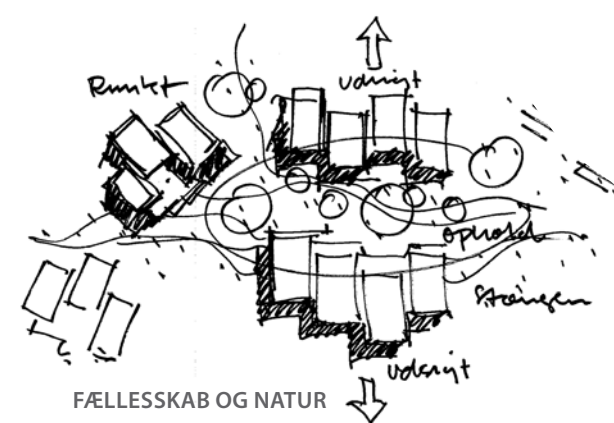
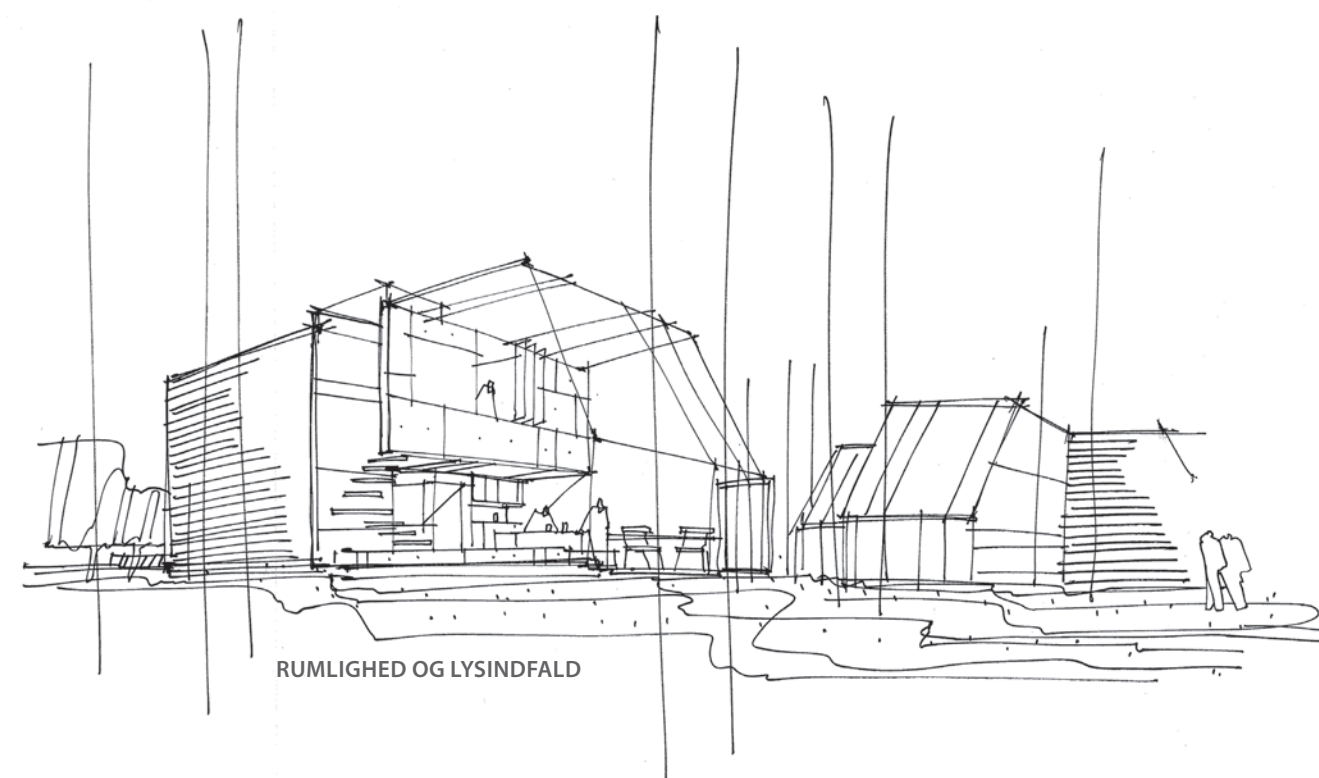
Enkelhed og individualitet samler de kvaliteter, der skal forme et godt hjem. Stedets karakter og potentiale er grundlaget for et projekt med en klar bærende idé, der understøtter beboernes hverdagsliv. Viden om den enkelte beboers behov er afgørende for at skabe individuelle boliger. Vi arbejder sammen med forskere og specialister, og bruger aktivt deres viden om behov, ønsker, rumlighed, trends, adfærd, motivation og menneskers sociale og fysiske behov i udformningen af vores projekter. Sammen med økonomi og stedets karakter og potentiale er dét grundlaget for et projekt med en klar bærende idé.

Formgivningen af boligerne baseres på en bevidsthed om at en bæredygtig fremtid er afgørende for, om boligerne formår at bevare deres værdi over tid. Alle tegnestuens projekter har sit primære afsæt i DGNB og FN's 17 verdensmål. Med denne viden skaber vi hjem, der giver høj livskvalitet og bevarer værdien for kommende generationer.



Det gode hjem integrerer mange kvaliteter

// Vi udfører projekter med en klar bærende idé, som forener og udnytter stedets potentiale





Løvhusene i Nye

Oplevelsesrige boliger med stor rumlig variation og høj arkitektonisk kvalitet. Med skoven som ramme er boligerne placeret i klynger, der understøtter fællesskabet. Haverne og rummene mellem husene inspirerer til et aktivt fritidsliv, lokalt engagement og fællesskab. I Nye er natur, fællesskab og bæredygtighed kerneværdier for det gode liv.

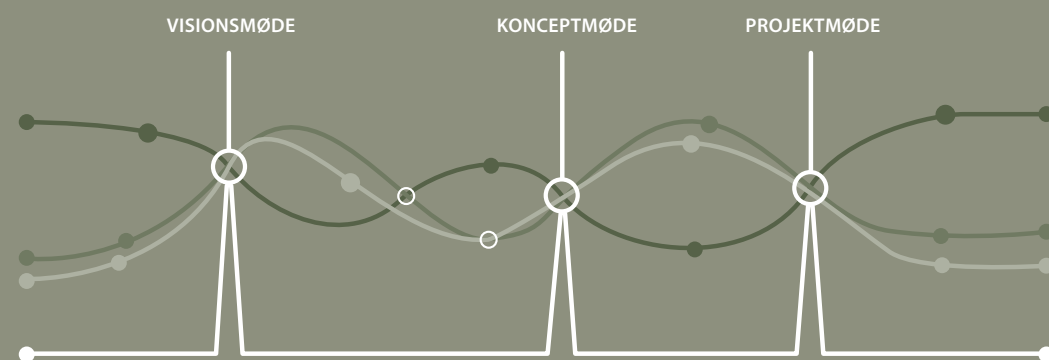
// **Mellemrummene
mellem boligerne
skaber sammenhæng
og inspirerer til et
aktivt fællesskab**

Samarbejde og inddragelse sikrer de gode løsninger

Forudsætningen for et godt boligprojekt er samarbejde. Forståelse og formidling mellem bygherren, beboere, kulturer, naboer, myndigheder og øvrige interessenter, er grundlaget for et succesfuldt projekt og inddragelsen af deres viden er afgørende for en god oplevelse for alle.

Et sådant samarbejde kræver styring, idet der ofte er vidt forskellige udgangspunkter og mål. Vores erfaring viser, at den stærkeste værdiskabelse, der sikrer innovative og effektive løsninger, opnås gennem en styret, tidlig involvering af byggesagens interessenter.

Vi har stor erfaring i procesledelse og rådgiver ofte i svært fremkommelige processer med fokus på at skabe forståelse for fælles mål, alles argumenter og især at lede efter fællesmængder frem for forskelle. Vi tror på, at et stærkt ejerskab er det vigtigste, hvis man skal skabe varige, velfungerende boligområder, og vi tror på frihed til at folde ejerskabet ud. Vi sikrer, at der i vores projekter er en åbenhed, der gør plads til at beboerne kan lade boligen og nærområdet gro, vokse og blive til deres eget.



Eksempel på et procesforløb

// Et velfungerende boligprojekt gør det muligt for beboerne at tage ejerskab for boligområdet



Karolinehaven, Aalborg
Karolinehavens rummelige og lyse boliger med altaner er placeret omkring et indre grønt gårdhavemiljø, der inviterer til fællesskab, ophold og leg.



Generationernes Hus

Visionen med konkurrenceprojektet til Generationerne Hus har været at skabe et sted, hvor man som beboer og besøgende mødes på tværs af generationer, og at mødet mellem forskellige generationer bibringer livskvalitet for alle. I vores arbejde har vi haft fokus på at placere boligerne, så beboerne kan få gensidig glæde og gavn af deres naboer og de omkringliggende faciliteter og fællesskaber. Et hus baseret på fællesskab og mangfoldighed.



// Generationernes Hus er baseret på mangfoldighed og inviterer beboerne og de besøgende til at indgå i flere typer af fællesskaber

En enkel og ærlig tilgang til materialer og konstruktioner

Poesien findes i den enkle og ærlige tilgang til materialer og konstruktioner. Stedets karakter og boligens rumlighed understreges i valget af materialer og skaber en taktil identitet og stedslighed. Tegnestuens produktion er styret af en idé om ærlighed og at materialerne har deres egne udtryk og kvaliteter. Materialerne fremstår usminket og samlinger klares i enkle greb uden prætentiose detaljer.

Valget af materialer er altid baseret på holdbarhed, bygbarhed og lokale materialer. Kompositionen opstår i modstillingerne: Det ru mod det glatte; det åbne mod det lukkede; det tunge mod det lette; det mørke mod det lyse.

På samme måde arbejdes med enkle, synlige konstruktioner, der skaber rumlige opdelinger og bibringer boligen fleksibilitet og atmosfære.

Denne tilgang blev grundlagt i 1960'erne og videreudvikles den dag i dag i forhold til byggetekniske krav, nye produkter og ikke mindst krav til bæredygtighed.



// For FRIIS & MOLTKE
er arkitektur først og
fremmest håndværk, i
heldige tilfælde kunst,
men aldrig teori

HENRIK STEEN MØLLER
I AL ENKELHED, 1997



Tovværksgrunden, Esbjerg

En boligbebyggelse i ni etager, der indpasser sig i byens skala og sin særlige placering i indre by med et 'knæk' i facaderne. 'Knækket' giver samtidig gode muligheder for ekstra lysindfald samt rumlig variation i lejlighedernes indretning.



Boliger ved Bækken

Boligerne er organiseret omkring små og store fællesskaber, der tilgodeser de mange familiemønstre, som eksisterer i dag, med en blanding af forskellige boligtyper. Boligerne arrangerer sig som en lille landsby i små klynger om et centralt rum - et fællesskab "Gårdspladsen". Ikke realiseret konkurrenceprojekt.

// Det er altid vigtigt at forholde sig til omgivelserne og i et projekt som dette er det både en gave og en forpligtigelse at inddrage den naturskønne beliggenhed i formgivningen

// Vi har arbejdet med boliger i mange år - fra en-familie-huse til klyngeboliger og højhuse - alle med øje for individets plads i fællesskabet

HØJHUSE

I 1960'ernes højkonjunktur udviklede tegnestuen nyskabende måder at bo på. I stablingen af boligerne fastholdt tegnestuens sine værdier om mangfoldighed og skabte ikoniske værker som Vestervang med flere forskellige boligtyper.



1968



1973

STUDIEBOLIGER

I 1970'erne opstår en ny boligtype - studieboligen. Små effektive boenheder, der skal gøre det muligt for studerende at finde en billig bolig. Bebyggelser som Skjoldhøj Kollegiet viser, hvordan disse boliger blev organiseret for at understøtte nye byformer og fællesskaber.

KLYNGEHUSE

I tegnestuens arbejder var det graduerede fællesskab altid i fokus. Dette ses i flere bebyggelser, hvor mindre individuelle boliger med egne haver organiseredes i et større fællesskab. Klyngehusene Tingstedet eller Egebjergvej i Brabrand er tidstypiske eksempler.



1960-70erne



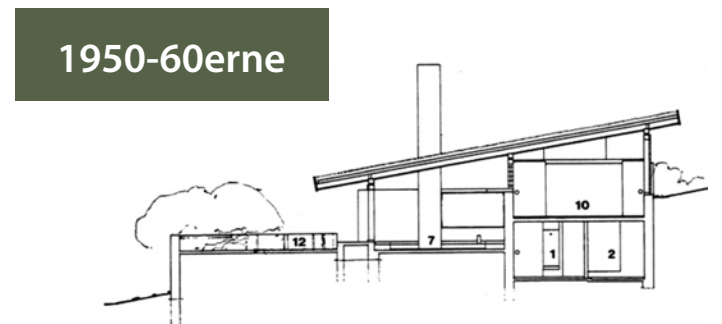
2005

DET MODERNE LIV

Igennem 00'erne har boligmarkedet haft op- og nedture, mens boligen er blevet en forlængelse af vores identitet. Ønsket om nye kvaliteter, der understøtter det moderne liv, har resulteret i samtale-køkkener, walk in-closets og børneafdelinger. Samtidig er behovet for at sætte sit personlige præg på hjemmet blevet styrket.

ENFAMILIEHUSENES ÆRA

I årene derefter blev der tegnet en række unikke enfamiliehuse, der den dag idag er eftertragtede huse, kendte for det stilrene valg af ærlige materialer, gennemtænkte planløsninger og tidsløse stil.



1950-60erne

DE FØRSTE FM HUSE

Knud Friis og Elmar Moltkes egne huse blev starten på en ikonisk stil. Friis & Moltke omplantede de internationale impulser med en særlig drejning, der blev deres helt personlige bidrag til dansk arkitektur, i begyndelsen som et helt revolutionerende formsprog, der helt er indoptaget til, hvad vi i dag opfatter som særlig dansk.



1954



2019

NYE FÆLLESSKABER

I dag udvikler vi nye boliger og boformer, der imødekommer de krav vores samfund stiller til nye fællesskaber på tværs af generationer, familietyper og institutioner. Denne udvikling styrkes af et stærkt fokus på bæredygtige løsninger, både byggeteknisk og socialt.

Med afsæt i vores viden og værdier skaber vi fortsat boliger til gavn for både individet og fællesskabet.



WWW.FRIIS-MOLTKE.DK